

Vergaderjaar 2023–2024

20 043

Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa

BZ/ Nr. 140

VERSLAG VAN DE ZITTING 2024 (EERSTE DEEL)

Vastgesteld 9 februari 2024

1. Inleiding

Een delegatie van vier leden van de Staten-Generaal namen van 22-23 januari 2024 deel aan de eerste deelsessie van de parlementaire assemblee van de Raad van Europa. Dit waren de Eerste Kamerleden **Tiny Kox** (SP), **Caspar van den Berg** (VVD), **Rian Vogels** (VVD) en **Carla Moonen** (D66).

Bij de opening van deze zitting koos de assemblee een nieuwe President, Theodoros Rousopoulos uit Griekenland van de Europese Volkspartij. Tiny Kox werd uitvoerig bedankt voor zijn tweejarig presidentschap. Voorts stemde de assemblee in tweede rondes over een nieuwe mensenrechten-commissaris als opvolger van Dunja Mijatovic. Dit is Michael O’Flaherty uit Ierland geworden. De Minister-President van Liechtenstein en de presidenten van Cyprus en Montenegro spraken de parlementsleden toe. De assemblee nam diverse rapporten aan, onder meer over de recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten, de rol van de OESO sinds de Russische agressie in Oekraïne, de situatie van de kinderen in Oekraïne met een video-inbreng van first lady Olena Volodymyrivna Zelenska en een visie op een democratische toekomst voor Belarus, in aanwezigheid van oppositieleidster Sviatlana Tsikhanouskaya. En marge van de zitting sprak de delegatie met de Permanent Vertegenwoordiger van Nederland bij de Raad van Europa, Tanja Gonggrijp en haar staf.

2. Plenaire debatten

Zoals gebruikelijk bij de januari-zitting werd bij de opening van de zitting extra aandacht besteed aan de geloofsbrieven van de 46 nationale delegaties die door de PACE-leden kunnen worden betwist qua politieke of gendersamenstelling of als er sprake is van ernstige schending van de basisprincipes van de Raad van Europa of het aanhoudend niet-nakomen van verplichtingen inzake de monitoringsprocedure van de assemblee. Zo werden de geloofsbrieven van de Duitse delegatie betwist vanwege de politieke representativiteit. Dit werd ongegrond verklaard waarna de

delegatie alsnog werd geaccepteerd. De delegatie uit Azerbeidzjan werd uitgedaagd vanwege het niet-nakomen van verplichtingen sinds het toetreden tot de Raad van Europa twintig jaar geleden. Na debat en stemming hierover besloot de assemblee voor het komende jaar geen delegatie uit dit land te accepteren.

Op maandagochtend 22 januari sprak Tiny Kox als rapporteur namens zijn fractie van Verenigd Europees Links over het **voortgangsrapport van het Bureau en de Standing Committee** (doc. nr. 15 885, 2024). Hij blikte terug op zijn PACE-voorzitterschap. «De afgelopen twee jaar werden we allemaal geconfronteerd met een van de moeilijkste en gevaarlijkste periodes die de Raad van Europa en onze burgers hebben meegemaakt sinds het einde van de Wereldoorlog en de Koude Oorlog. Het uitbreken van een nieuwe wereldoorlog werd niet langer als louter hypothetisch beschouwd. Van de eerste tot de laatste dag van mijn voorzitterschap was onze belangrijkste doelstelling het helpen voorkomen, en vervolgens stoppen, van deze nieuwe en gruwelijke aanvalsoorlog op Europese bodem, die al tienduizenden soldaten en burgers het leven heeft gekost en miljoenen Oekraïense burgers, vooral vrouwen en kinderen, uit hun huizen en vaak zelfs hun land heeft verjaagd om elders, in een van onze andere lidstaten, hun toevlucht te zoeken,» zei Kox. Hij stond vervolgens stil bij de dringende kwesties van vandaag de dag. Volgens Kox is een duurzaam vredesakkoord nodig tussen Armenië en Azerbeidzjan, een duurzame oplossing voor Cyprus, een onmiddellijk staakt-het-vuren in Gaza en een duurzame tweestatenoplossing voor Israël en Palestina. «We moeten er nu voor zorgen dat het baanbrekende Verdrag van Istanbul echt gaat functioneren als de gouden standaard voor de bescherming van miljoenen en miljoenen vrouwen en meisjes binnen en buiten Europa. We moeten de heer Osman Kavala vrijlaten als we echt geloven in de rechtsstaat in plaats van in de machtsstaat,» merkte Kox op.

Op dinsdag 23 januari sprak de assemblee over de **recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten: Hamas «terroristische aanval op Israël en Israëls» reactie** (doc. Nr. 15 890, 2024). Rapporteur Fassino uit Italië merkte op dat er sneller naar een politieke oplossing moet worden gezocht, een doel dat ook deze assemblee moet nastreven. Hij pleitte ervoor dat ten eerste de gegijzelden moeten worden vrijgelaten en ten tweede dat er snel een tijdelijk staakt-het-vuren met komen, dat de vrijlating van de gijzelaars mogelijk maakt, de Palestijnen in staat stelt terug te keren naar hun huizen, de levering van de noodzakelijke humanitaire en medische hulp vergemakkelijkt en de mogelijkheid biedt om de weg naar de twee volken / twee staten-oplossing te verifiëren. Met ruime meerderheid nam de assemblee de bijbehorende resolutie «Recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten: de terroristische aanval van Hamas op Israël en de reactie van Israël» aan.

De plenaire vergadering op woensdag 24 januari ging over **globalisering in tijden van crisis en oorlog en de rol van de OESO sinds de agressie van de Russische Federatie tegen Oekraïne** (doc. Nr. 15 868, 2024). Als gevolg van de Covid-19 pandemie en de aanvalsoorlog van de Russische Federatie tegen Oekraïne, werden de meeste OESO-landen geconfronteerd met begrotingstekorten, een hoge staats-schuld, matige vooruitzichten voor economische groei en inflatiedruk. Het rapport gaat over verschillende beleidsinitiatieven die binnen de OESO zijn ontwikkeld om de negatieve trends te verzachten en cohesie te bevorderen met aandacht voor fundamentele waarden als democratie, de rechtsstaat, mensenrechten, gendergelijkheid, sociale rechtvaardigheid, milieuduurzaamheid en het aanpakken van ongelijkheid, evenals diversiteit en inclusie. De assemblee sprak daarna over **beschuldiging van systemische foltering en onmenselijk of vernederende**

behandeling of bestraffing in detentiecentra in Europa (doc. nr. 15 880, 2024). Het Comité van Ministers en het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (CPT) hebben met betrekking tot bepaalde staten gewezen op het bestaan van langdurige structurele problemen of op de systematische of wijdverspreide aard van het probleem.

Het urgentiedebat over de **situatie van de kinderen in Oekraïne** (doc. nr. 15 901, 2024) werd op donderdag 25 januari gehouden. First lady Olena Volodymyrivna Zelenska had een video-inbreng waarin zij onder meer inging op het verlenen van het Russisch staatsburgerschap aan de ontvoerde Oekraïense kinderen en het publiekelijk toe-eigenen van ontvoerde kinderen. Zij riep op Rusland te dwingen de Geneefse Conventies na te leven en lijsten te verstrekken met de namen en verblijfplaatsen van alle Oekraïense kinderen die illegaal zijn gedepor-teerd.

Verder sprak de assemblee over een **democratische toekomst voor Belarus** (doc. nr. 15 892, 2024) waar na de presidentsverkiezingen van augustus 2022 de politieke participatie, het maatschappelijk middenveld en de vrije media systematisch zijn vernietigd en meer dan 1500 politieke gevangenen onder onmenselijke omstandigheden gevangen zitten. Oppositieleidster Sviatlana Tsikhanouskaya dankte de PACE leden voor hun niet aflatende steun.

Op vrijdag 26 januari werd het rapport over **kindermisbruik in instellingen in Europa** (doc. nr. 15 889, 2024) besproken. «In Europa mogen we nooit meer de ogen sluiten voor het misbruik van kinderen, of ze nu slachtoffer zijn van seksuele roofdieren, zinloos geweld of mishandeling in openbare, particuliere of religieuze instellingen die verondersteld worden veilige toevluchtsoorden te zijn,» sprak rapporteur Fridez uit Zwitserland. Het rapport gaat in op de erkenning van het toegebrachte leed en het bieden van passende zorg voor de gevolgen voor vroegere en huidige slachtoffers die zijn blootgesteld aan enige vorm van fysiek, seksueel of psychologisch geweld; en zorgen voor de vervolging van de daders van dergelijke misdaden zonder verjaring.

3. Overige

Maandagavond 22 januari organiseerde de Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger bij de Raad van Europa, Tanja Gonggrijp, een afscheidsreceptie voor Tiny Kox in het Palais de l'Europe. Op dinsdag 23 januari sprak Glauk Konjufca, Voorzitter van het Kosovaars parlement in de politieke commissie over de aanvraag van Kosovo om lid te worden van de Raad van Europa. Rian Vogels woonde de jaarlijkse bijeenkomst over de rapportage van de PACE verkiezings-waarnemingsmissies bij op 23 januari. Rapporteur Kox gaf een toelichting op het jaarverslag over 2023 en deed een oproep tot deelname van meer vrouwelijke waarnemers aan de missies. Ook werd gesproken over de weigering van Azerbeidzjan om waarnemers van de PACE toe te laten terwijl de Parlementaire Assemblee van de OVSE wel was uitgenodigd. In de commissie juridische zaken gaf de *Committee on Artificial Intelligence* van de Raad van Europa een toelichting op de conventie die moet leiden tot een wereldwijd instrument om kunstmatige intelligentie te reguleren. Op donderdag 25 januari ontving Carla Moonen studenten van het Stichting Model European Parliament (MEP) Limburg. Vogels trad toe tot de commissie voor de verkiezing van rechters in het Europese Hof van de Rechten van

de Mens en Moonen tot het *Network of Contact for Parliamentarians for a healthy environment*. Caspar van den Berg werd gekozen tot tweede ondervoorzitter van de commissie *Equality and Non-Discrimination*.

De voorzitter van de delegatie,
Van den Berg

De griffier van de delegatie,
Bakker-de Jong